

УКРАЇНСЬКА МОДЕЛЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ФІТНЕС-ІНДУСТРІЇ

Галина Пугятіна

Харківська державна академія фізичної культури

Анотація. У статті розглянуто соціальну складову фітнес-індустрії; основні тенденції фітнес-індустрії; елементи комплексного підходу до формування здорового способу життя населення України. Розкрито місце фітнес-індустрії у соціальній складовій стійкості розвитку. Здійснено спробу сформувати українську модель сталого розвитку фітнес-індустрії, орієнтуючись на положення стратегії програми «Сталий розвиток України».

Ключові слова: фітнес-індустрія, модель, сталий розвиток.

Abstract. In the article the author examined the social component of fitness industry; main trends in fitness industry; elements of an integrated approach to the formation of healthy lifestyle for the population of Ukraine. The place of fitness industry in the social component resilience of development was revealed. An attempt was made to form a Ukrainian model of the sustainable development of fitness industry, focusing on the position of the program strategy "The sustainable development of Ukraine".

Key words: fitness industry, model, sustainable development.

Постановка проблеми. В Україні лише 10% мешканців є споживачами фітнес-послуг, в той час, як у країнах Європи кількість досягає 25%, а у США – 40%. В Україні функціонує більше 500 фітнес-клубів, 70% з яких належать мережевим операторам. Українська індустрія фітнесу, за даними аналітиків, перебуває у стані зміцнення бізнесу, однак, менше 30% немережевих спортивних залів можна віднести до повноцінних фітнес-клубів, які обладнані всіма необхідними допоміжними приміщеннями для надання якісних послуг. Фітнес-індустрія одна з найбільш капіталоемних сфер бізнесу, щорічний приріст якої складає близько 5–7%.

Відповідно, цільовими орієнтирами перспективного розвитку фітнес-індустрії, як пріоритетного сектору національної економіки, є сформовані стратегії сталого розвитку України, як моделі економічного зростання, в якій використання ресурсів скеровано на задоволення потреб людини при збереженні навколишнього середовища в сьогоденні й для майбутніх поколінь. Стратегія програми «Сталий розвиток України» заснована на ретельному, всебічному вивченні існуючого стану нашого суспільства, а також на аналізі потенційних можливостей його поліпшення. Загальним результатом цієї

програми є досягнення визначених показників у соціальній сфері, економіці та екології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження дії соціального механізму розвитку фітнес-індустрії в умовах сучасної економіки вимагає розгляду конкретних напрямів та умов ефективного впливу на рівень розвитку фітнес-індустрії. Розкриття сутності соціального механізму є необхідною умовою побудови цілеспрямованої практичної діяльності в сфері формування стану суспільства, держави та особистості. Тому можна стверджувати, що саме у процесі здійснення діяльності із забезпечення сталого розвитку фітнес-індустрії виявляється її безпосередній зв'язок з реальними процесами соціального життя в умовах сьогодення [4, 6, 7].

Окремих питань функціонування та розвитку фітнес-індустрії, присвячена велика кількість наукових досліджень, зокрема, досить великий спектр питань щодо соціального-економічного змісту, структури, функцій і методів управління, було висвітлено у працях українських науковців: Андреевої О. В. [1], Василенко М. М., Дутчака М. В. [2], Жданової О. М. [3], Чеховської Л. Я. [5].

Об'єктивна сучасність характеризується певним станом зміни парадигми суспільного розвитку та відповідної парадигми управління, яка базується на глибокій відповідальності кожної особистості перед світом, перед суспільством та самим собою. Це покладено в основу побудови української моделі сталого розвитку фітнес-індустрії.

Виклад основного матеріалу. Мета – сформулювати українську модель сталого розвитку фітнес-індустрії, як складової національної економіки з орієнтацією на глобальні цілі сталого розвитку.

Методи дослідження: теоретичний аналіз літературних джерел, нормативних документів, організаційний аналіз, організаційне моделювання.

Результати дослідження. Глобальні цілі сталого розвитку сформовані у загальну концепцію стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі [6, 7].

Соціальна складова стійкості розвитку орієнтована на людину і спрямована на збереження стабільності соціальних і культурних систем. Спираючись на розширення варіантів вибору людини як головну цінність, концепція сталого розвитку передбачає, що людина повинна брати участь у процесах, які формують сферу її життєдіяльності, сприяти прийняттю і реалізації рішень, контролювати їх виконання.

Оскільки потреби людини покладено в основі функціонування фітнес-індустрії, а ефективне зростання можливе лише з урахуванням орієнтації на цілі сталого розвитку, які передбачають забезпечення здорового способу

життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці (глобальне визначення) та міцне здоров'я і благополуччя (скорочене національне визначення).

Аналіз діяльності сучасних фітнес-клубів (2014–2019 рр.) в Україні, дозволяє визначити основні тенденції:

- значна кількість фітнес-клубів без басейнів, що пов'язано зі зменшенням витрат власників;
- популярність фітнес-клубів, які спеціалізуються на певних послугах;
- корегування системи оплати послуг (можливість щомісячної оплати фітнес-послуг, різні акції та розстрочки для оплати річних абонементів);
- дефіцит компетентних кадрів (розробка проектів професійних стандартів та процедури сертифікації тренерів);
- вдосконалення якості технічного забезпечення фітнес-клубів,
- індивідуалізація підходів до споживачів; введення нових популярних або ексклюзивних тренувань;
- багатопрофільність діяльності фітнес-клубів;
- підвищення рівня обізнаності споживачів, щодо якості та безпечності послуг;
- нестабільна співпраця з державними інституціями, як наслідок – недостатня державна підтримка, враховуючи загальне зростання показників кількості споживачів, об'єктів та загального обороту індустрії фітнесу;
- розвиток фітнес-індустрії можливий лише у поєднанні зі сферою громадського здоров'я, культури здорового способу життя, як комплексного фактору, який поєднує регулярну рухову активність та здорове харчування;
- жорстка конкуренція (використання передових маркетингових технологій, ефективний менеджмент).

Проведені нами дослідження дозволили уточнити характеристики суб'єктів фітнес-індустрії з позицій готовності до інновацій:

- 1) низька інноваційна активність;
- 2) низькі темпи оновлення устаткування і технологій пов'язані з дотаційним характером галузі і низькою інвестиційною привабливістю;
- 3) слабо задіяний чинник цільового державного впливу на процес інноваційного розвитку.

Поглиблене розуміння протиріччя між споживанням оздоровчих послуг і їх виробництвом, а також уточнення сутності організаційно-економічного механізму, дозволило сформувати структурну модель управлінських технологій забезпечення сталого розвитку фітнес-індустрії (рис. 1).

Ця структура не є консервативною конструкцією, а являє собою модель, що трансформується в часі, в залежності від ситуаційних умов, під впливом інноваційного тиску технологій виробництва, управління і оновлених інституційних правил.

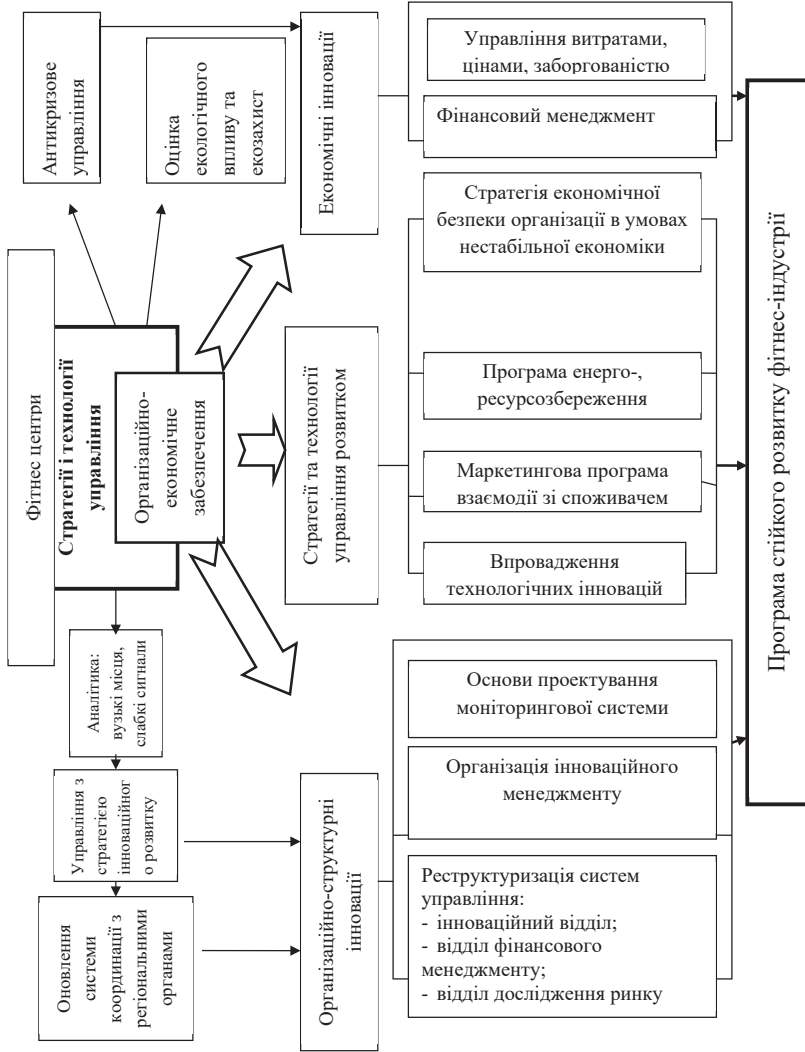

Рис. 1 Структурна модель управлінських технологій забезпечення сталого розвитку фітнес-індустрії

На рис. 1 виділено три напрямки впровадження інновацій (економічний, управління розвитком, організаційно-структурний).

Таким чином, соціальний механізм розвитку фітнес-індустрії складається з таких елементів:

- система управління системою,
- соціально-економічне становище соціальних спільностей,
- культура суспільства,
- діяльність і поведінка соціальних спільностей,
- результати економічного розвитку суспільства.

Висновки. Враховуючи загальні рекомендації щодо досягнення цілей сталого розвитку, а саме, поширення знань та практик щодо здорового способу життя та відповідальної самозбережувальної поведінки, насамперед дітей та молоді, основними напрямками реалізації цілей сталого розвитку фітнес-індустрії є:

- формування сприятливої державної політики;
- використання проектування та інновацій;
- залучення інвестицій;
- підтримка споживачів як основних учасників процесу.

Список використаних джерел:

1. Андреева О. В. Стан громадського здоров'я в Україні: реалії та перспективи / Андреева О. В., Боженко-Курило О. В., Омельченко, Т. Г. // Фізична культура, спорт та здоров'я нації.– 2018.– № 6.– С. 7–14.

2. Василенко М. М. Історичні передумови формування системи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти / М. М. Василенко, М. В. Дутчак // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. пр.– Київ, 2018.– Вип. 3К(97).– С. 103–107.

3. Жданова О. Нові тенденції розвитку фітнесу / Ольга Жданова, Любов Чеховська, Іван Баховський // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (12–13 травня 2016 р.).– Львів, 2016.– С. 204–212.

4. Путятіна Г. Політико-економічні параметри оптимізації галузі фітнесу як соціоприродної системи / Галина Путятіна // Слобожанський науково-спортивний вісник.– 2019.– № 1(69).– С. 25–30.

5. Чеховська Л. Фітнес-індустрія: стан і перспективи розвитку у країнах світу / Любов Чеховська // Слобожанський науково-спортивний вісник.– 2017.– № 2(58).– С. 107–112.

6. Цілі сталого розвитку. Україна [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://bit.ly/SDGsUkraine>

7. Аналітика фітнес ринка Росии и Украины [Электронный ресурс].– Режим доступа: <https://consultingforfitness.ru/analiz-fitness-rynka-rossii-ukrainy/>